

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopenne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. O pravništvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Meščanje!

Naši kandidatje za volitve v mestni zbor so:

Za **I. razred**, ki voli v **sredo 27. aprila**:

Fortuna France, trgovec in hišni posestnik.

Dr. Alfons Mošè, odvetnik.

Národní centralni volilni odbor.

Ali so res miroljubni?

Konstitucionalnega društva centralni volilni odbor razposlal je v zadnjem trenutku oklic volilcem družega razreda, v katerem jim ponuja svoje kandidate s tako pretiranim hvalešanjem, da se mora človek nehoté smijati. V tem oklici odbija se tudi očitjanje, da ustavoverna nemška klika mej narodom hujska in draži, in da ona napravlja razprtije mej nami. Če bi se besedam tega oklica verjelo, potem je naše konstitucionalno društvo krotko kakor jagnje, in miroljubno, kakor kak star eremit, ki hoče zase in celemu svetu oddaljen živeti v svojej votlini.

Ali kdo se pri tem ne spominja tiste historične skupščine tega društva, v katerej je gospod dr. vitez Schrey vstal, ter prodajal politično svojo modrost, ter hujskal proti najvišjej avtoriteti v tej kronovini, proti vladi. Konstitucionalno društvo je od svojega obstanka do sedaj vedno tako delovalo, da je napadalo slovenski narod ter sramotilo vse, kar smo mi kot sveto častili.

In sedaj dospelo je to društvo do tistega nevarnega vrhunca, da se je seme razpora mej vlado in njene uradnike, da hoče omajati vero in zaupanje do vlade v

tej vojvodini. In tako društvo se predrzne, volilce pitati s frazami, da je miroljubno, kakor tica v kleti, da ne napravlja nikacega razpora, in da je samo naša stranka, ki razširja jezo in srd v deželi!

Kakoršna stranka, tako tudi njeno glasilo! Poglejmo to ustavoverno našo kliko, ki meni, da se nahaja spodobnost in miroljubnost samo na njenej strani! Poglejmo in poslušajmo pred vsem njeno glasilo, tisti listič, ki nam na svojem čelu s ponosom pripoveduje, da je organ kranjske ustavoverne stranke! Če se kranjska ustavoverna stranka identificira s tem organom, potem pač nema najmanjše pravice, govoriti o svojej miroljubnosti. Ali se nahaja v tem organčku samo jedna stran, kjer bi se ne zabavljalo, kjer bi se ne napadalo in zbadalo, kjer bi se ne valilo zasmehovanje in zasramovanje na nas Slovence?

Ustavoverna klika meni, da je spodobnost samo v njenem taboru, in da ima samo ona pravico nositi rokavice na svojih rokah. Ali če poslušamo njeni organček, kjer se o nas Slovence govori samo s pristavkom „die rohen Gesellen“, kjer se o nas, če kaj terjamo, pravi, da tulimo (heulen), in kjer so se nedavno Slovenci in drugi slovanski narodi po Avstriji primerjevali renčečim psom (knurrende

Hunde), če torej poslušamo njeni organček ter si pregledamo tako divje stilistično cvetje, ki poganja po duševnem vrtu naše ustavoverne klike, tedaj smo zopet prepričani, da je s tako stranko vsaka politična diskusija nemogoča. Prepričani smo pa tudi, da je taka stranka, ki svojemu glasilu pripušča, da sme počenjati take nespodobnosti, malo miroljubna, in da tudi spodobnost nij njen monopol.

In to je tudi v istini! Od tedaj, ko je nemški grof Anastazij Grün pod pazduho prinesel v ljubljansko deželno zbornico „slovensko literaturo“, ter z vsakemu grofu prirojeno aroganco šalil se iz kulturnih naših namér ter tako zasmehoval tudi slovenskega svojega učitelja, od tedaj nastala je v deželi navada, da se naši Nemci šalijo iz naših literaturnih razmer, in da z nekakim visokim usmiljenjem zrejo na nas, ki se trudimo v potu svojega obraza, da bi malemu svojemu narodu pripomogli do tistih pripomočkov, ki so k duševnemu razvitju neogibno potrebni. Ustavoverna klika, ki mej soboj nema prav nikacega delovanja, ki za nemško literaturo ne prinese najmanjšega peresca, pa stoji pri strani ter časih pobere samo zavoljo svojega kratkočasnja kamen ter ga vrže mej nas, samo iz namena, da nas razjari in raztogoti.

Listek.

Nasledniki Bogdana Hmelnickega.

Po Kostomarovu in drugih spisih napisal J. Steklasa.

Dvoje važnih vprašanj je vznemirjevalo Malo Rusijo po smrti Bogdana Hmelnickega:*) eno političko, drugo socijalno. Prvo je bilo vzbujeno po moskovskej vladi, drugo pa pogreškami samega Hmelnickega v prvih letih vstanka proti Poljskej. Nepričakovano prenehanje vojske mej moskovskim gosudarstvom in poljskim, soglasje Moskve pri ugovoru s Poljsko v tem času, ko je uže vsa zapadna Rusija bila v oblasti carja — porodile so se v Malorusih razne dvojbe in bojazni radi bodoče sudbine, a zajedno s tem tudi nestalnosti in nemiri. Narodni vodje nijso videli pod svojimi nogami nobenih tal, nijso znali: po kojem potu imajo hoditi, vsak čas borili so se za kaj družega, prisiljeni časovitimi okolnostmi, ali

pa sebičnimi namerami, ki po švojestvu človeške narave vselej nadvladajo, kadar nij v mislih pravega političnega in občnega ideala.

Z druge strani pa je uže Zborovski mir (l. 1649), kakor je bilo uže rečeno, razdvojil narod. Pod zastavami Hmelnickega se je vzdignil ves maloruski narod enodušno; vsi so hoteli biti Kozaki, t. j. slobodni prebivalci ter zaštitniki svoje zemlje, mesto tega pa je bilo iz množine naroda izbranih deset tisoč pod imenom Kozaki. Le to pa je bil pravi stari poljski način oslobojenja, samo s to razliko, da so poprej zapisovali mej Kozake samo nekaj tisoč, zdaj pa deset tisoč prebivalcev. Mi smo videli, da je bila nemogočnost zadržati narod od bega mej Kozake eden izmej vzrokov novih vojsk Hmelnickega s Poljsko. Po zedinjenji Malorusije z moskovskim gosudarstvom je bil broj Kozakov opredeljen na 60.000. Le to je bila privilegirana službena družina, ki nij plačala davkov, nego je uživala slobodna zemljišča ter dobivala povrh tega še plačo. Ostali

narod, razne duhovščine, se je delil na meščane, katerim se je podeljevalo obično magdeburško pravo, ter slobodnih poljedelcev, ki nijso imeli kozaškega prava. Prvi in drugi so morali plačati davek ter obavljati razne dolžnosti. V ugovoru Bogdana Hmelnickega je izrazito rečeno: „mi bodemo imeli sami mej soboj razgled; kdor bode Kozak, ta bode užival kozaško slobodo, a kdor ostane kmet, ta mora davek ruskemu veličanstvu dajati kakor poprej.“ Kozački starešine, zaključivši ugovor, so mislili samo na slobodščine kozaške; prosti narod pa je ostal odvisen od njihove samovolje, a mej tem je v narodu ostalo uverjenje, da je razdeljenje naroda mej Kozake in kmete postalo slučajno: mozejšije (bogateji in imenitnej) popali v Kozaki, a podljejšije (siromašni) ostali v mužikah (so ostali kmetje). Poljski pojmovi so neizbeživo prešli na vodje kozaške; sloboda se je razumevala po poljski; biti slobodnim — je značilo imeti taka prava, kakeršnih nijso imeli drugi; o načinu, kako

*) Glej „Slov. Nar.“ l. 1875. št. 263 — 67

Golo in besno sovraštvo do vsega slovenskega se je zopet jasno pokazalo tedaj, ko se je zvedelo, da je vlada vpeljala nekoliko slovenskih predmetov na tukajšnji učiteljske pripravnišnici. To je samo ob sebi precej malenkostna stvar, gotovo pa ne takega pomena, da bi količkaj škodovala nemštvi. Ali takoj so zagurali hrup, takoj so kričali, kakor bi se jim bil zasadel oster nož v grlo, in vpregli so še celo svojega poeta, da je s slabimi verzi in še veliko slabejimi idejami plezal na Parnas ter pretočil nekoliko metričnih solzá. In to naj je miroljubna stranka!

Mi končno še jedenkrat in pred celim svetom izrečemo, da v našem mestu poprej miru ne bode, dokler se ne iztrga ustavovernej kliki vladanje iz rok, dokler ne pridejo do kr-mila v istini konservativni elementi, ki so za mir in spravo ne samo v frazi, temuč tudi v dejanji. Mej te elemente pa ne spada ustavoverna klika, in to tudi tedaj ne, če si deset ali dvajset grofov Chorinskyjev uvrsti mej svoje kandidate!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 26. aprila.

V znanem prepiru o veljavi ali neveljavi gornje-avstrijskih volitev v velikem posestvu, katere je — prvokompetentni sodec v tej reči državni zbor potrdil, razsodilo je **državno sodišče** v pondeljek da so neveljavne. — Ustavovorni listi imajo s tem „pravorekom“ svoje opozicijske veselje, a praktičnih nasledkov cela stvar ne bo imela najbrž nobenih.

Morda je tudi politična suša, ki je po praznikih nastala, nekoliko kriva, da se nemški ustavovorni listi ne nehajo spodtikati nad ustanovitvijo **češkega vseučilišča**. Prorokujejo iz tega koraka iztrebljenje nemščine, gotov federalizem, in ker je še več grozovitostij za nemško-liberalno srce in uho.

Iz **Hrvatskega** spet enkrat listi poročajo, da se je ban grof Pejačević ob svojem zadnjem bivanju na Dunaji in v Pešti do dobrega dogovoril zaradi združenja Vojne krajine s Hrvatsko, katero se bode torej skoro zvršilo.

Vnanje države.

Atenski poročevalci v „Daily News“ poročajo o situaciji tako-le: Položenje nij bilo še nikdar resnejše nego zdaj. Vlada se pogosto posvetuje, da bi določila svoj odgovor na skupno noto oblastij. Včeraj, ko je minister-ski predsednik to noto bral, izrazil je vnanjim zastopnikom svoje začudenje o tem, ker nota nič ne omenja Turčiji še pripuščenega prebivalstva v Epiru, za katero se ravno Grška

poteza. Zastopniki so odgovorili, da glede Epira nijso od svojih vlastij nič podučeni. A ker smatra grška vlada za svojo dolžnost pomagati podjarmljenim bratom, ki bodo potujčeni, če se jih pusti na cedilu, zato se misli, da nij dosti upanja za mir, ako bode voliti, da se naj ona pomoč opusti ali pa se naj prične vojna.

Papež **Leon XIII.** je 24. t. m. sprejel 5000 zastopnikov katoliških društev v Rimu, katere je vodil vojevoda Salviati, ki je tudi prečital addresso do papeža. Papež je odgovoril: Revolucijonari ne napadajo samo vere, nego oni napadajo tudi rodovino in družbo. Katoličanje v Italiji naj vstopajo v municipijske in provincijske zbornice, kjer naj bi se pripravljali za še važnejši boj za slučaj eventualnega vstopa v parlament.

Na **Francoskem** se je denes odprla sesija generalnih svetovalstev. Nedvomno je, da pride v vseh teh zborih na dnevni red vprašanje o spremembi volilnega reda. Zgovorniki in sovražniki skrutinija po listah trdijo, da bodo zmagali s svojimi nazori. Obe stranki pa bosta močno za se agitirati, ker imata obe dosti agitatorjev poslancev in senatorjev. V teh departementskih zborih sedi namreč nič menj nego 296 poslancev in 128 senatorjev. Teh zborov je 70 republikanskih in samo 20 monarhičnih.

Preko Pariza se javlja, da so Francozje prekoračili **tunisko** mejo. Francoski časopisi so jako nepotrpljivi in silijo vlado, naj energično postopa.

Dopisi.

Z Vrhnike 21. aprila. [Izviren dopis.] (Javna zahvala.) Naše slavno občinstvo je z blagim činom zopet pokazalo, kako rado da podpira vsako prizadevanje, ki meri na to, širiti pri mladini in odraslih lepo нравnost, omiko in blagoučetje.

Kakor je sploh znano, pripisuje se tudi poštenemu petju posebno dobrodejen upliv v tej zadevi. In kateri učitelj nij še skusil resnice te trditve; saj je šolsko petje, bi rekel, sol in dišava pri poduku.

Da bi se tedaj ta lepa umetnost in z njo vred omika in blagosrčnost pri našej nadepljene mladini lepše razcvitala in z večjim vspehom gojila, zložili so na prošnjo podpisanega blagi in za dobro stvar vsikdar vneti gospodje lepo svoto, za katero se je omislil dober harmonij, ki ima rabiti učitelju pri podučevanju petja malih in odraslih.

Z veseljem in hvaležno naznani podpisani doneske, ki so mu v ta namen došli od prečestitih gospodov dobrotnikov, kakor tudi njihovo porabo.

Darovali so p. n. gospodjo in sicer: Martin Šlibar, dekan, 30 gld.; Josip Lenarčič 17 gld.; Ig. A. Jelovšek 19 gld.; Ivan Zdražba 2 gld.; Andrej Pipan 1 gld.; Vik. Globočnik 1 gld.; Neimenovan 1 gld.; J. Rep 30 kr.; Fr. Teršar 1 gld.; Neimenovan 50 kr.; Ogrin 50 kr.; C. Mayr 1 gld.; Bučar 1 gld.; Karel Golob 1 gld.; Franc Golob 1 gld.; Dr. Paier, c. kr. sodnik, 1 gld. 50 kr.; Neimenovan 50 kr.; Neimenovan 50 kr.; Hayne, c. kr. davkar, 50 kr.; Jakob Petrič 1 gld.; Franc Kotnik 10 gld.; Karel Kotnik 1 gld.; J. Šušteršič 50 kr.; M. Žitko 50 kr.; J. Rebič 1 gld.; Ana Tomšič 1 gld.; Miha Tomšič 5 gld.; Umek 1 gld.; Neimenovan 1 gld.; J. Obreza 1 gld.; J. Smuk 1 gld.; Ig. M. Jelovšek 3 gld.; M. Cerar 50 kr.; J. Flosperger 1 gld.; Neimenovan 40 kr.; Jak. Žitko 1 gld.; Neimenovan 60 kr.; Jak. Košir 1 gld.; Janez Hafner 1 gld.; Janez Krištof 2 gld.; Neimenovan 10 gld.; tedaj skupaj 124 gld. 80 kr. S tem denarjem se je plačal harmonij Treysersjev, ki stane 116 gld., poplačali so se dalje troški za vožnino z Dunaja in kolodvora na dom 6 gld. 29 kr., porto od pisem 55 kr., nagrada pobiralcu novcev 2 gld. 40 kr. Skupaj 125 gld. 24 gld.

Pobiralna pola, kakor tudi pobotni listi o poravnanih troških na razpolaganje so pri podpisanem na ogled.

Štejem si v prijetno dolžnost, izreči vsem p. n. darovalcem in blagim dobrotnikom, ki so blagodušno pripomogli, da se je omislil za podučevanje petja potrebni instrument, v svojem in v imenu učeče se mladine najtoplejšo zahvalo. — Vinko Lévtik, nadučitelj.

S koperskega okraja 22. aprila. [Izv. dop.] Cesarjevič Rudolf s sv. dežel domov se vračajoč, mudil se je poldrugi dan v Trstu, kjer je bil sijajno sprejet. Namenil je priti tudi v Milje ogledat si vojno ladjedelnico in okolico. Na poziv koperskega glavarja hitelo je ljudstvo iz vseh kotov tega okraja v četrtak zjutraj k lepo okinčanej ladjedelnici, da bi pozdravilo ter vošilo srečo prestolnemu nasledniku Rudolfu. Videlo se je pri tej priložnosti vendar največ Dolinčanov. Ogromno število ljudstva se zastavo in pevci na čelu vzdigvaje koraka proti omenjenemu kraju. A uže na potu zvedo žalostno novico, da cesarjevič ne pride v Milje vsled velikega deževja. Ljudstvo se ojači ter pri tej priliki zadoni iz dna srca trikratni „živijo“. Potem pa se je ondi

bi se imela sloboda razširiti na vse, nij nobeden mislil, a mej tem pa je vendar vsak iz mej naroda hotel postati slobodnim v tem smislu, ne želeči slobode svojim sobratom. Pod rusko vlado se je moralo stanje pospoliti (kmetov) končno zboljšati v tem pogledu, če nijso bili uže poprej v robstvu svojih panov; ali to stanje je bilo do skrajnosti nestalno v velikih straneh kozaškega vladanja. Zemlje so bile večidel v rokah Kozakov in plemstva, privržencev njihovih. Vsak je „zajmoval“, osvajal, kadar je bilo mogoče ter si prisvojil zemlje na podlogi prvega osvojenja, ali je pa zahteval posjed od kozaškega načelnštva; in čeravao so imeli pospoliti svoje dele (grunte), ali ker je vsa zemlja bila vojaška, zavisilo je tudi pravo pospoliti na te zemlje od vojske. Kozaški činovnici in prosti Kozaki so po oslobojenji od svojih načelnikov prisvajali si vlast nad kmetijskimi „grunti“, ter tako postavši gospodarji nad imanjem silili na pokornost one pospolite, katerih zemlje so le-

žale v obsegu njihovih posebovanj. Uveli so tako zvane „državskie slobodi“, to je vlastelimi, imajoči puste prostrane zemlje, primamljivali so k sebi pospolite s tem, da so jim obetali mnogo polajšanj in slobod, potem pa so ti naseljenci na tujej zemlji postali v kratkem odvisni od vlastelinov. Pa tudi v samem kozaškem privilegiranim društvu se nij mogla ustanoviti jednakost. Kozaški starešine in oni izmej Kozakov, katerim so oni pokroviteljstvovali, zavzeli so boljše in ugodnejše zemlje ter so se v kratkem povzdignili nad ostale svoje sobrate tako, da so se začeli deliti na dva dela: Kozaki „značnije“ (znatnejši) in „čern“ (kmetje). Interesi poslednjih so bili jednaki z interesi pospoliti. To stanje pa nij kar na jedenkrat nastalo, nego se je začelo uže za Hmelnickega in po njegovej smrti je izzvalo silno notranjo borbo, ki se je strinjala tudi s političnimi vprašanji. Starešine in imenitnejši Kozaki so se trudili, da svoje privilegije vzdržé ter vladajo na svojih imanjih. Njih ideal je bil

poljsko-šljahtički (plemiški), kar je odgovarjalo tedanjej kulturi Male Rusije, proiznešenej pod poljskim uplivom. In vsled tega, ker so oni opazili, kako se jim moskovska vlada pri izvedenji njihovih namer in navad protivi, bili so pripravni pri prvej priložnosti izneveriti se Moskvi. Prosti Kozaki in pospoliti pak so se nasprotno obračali s svojimi nadami k moskovske vladi ter so večkrat pokazali svojo naklonjenost zato, da bi v Malej Rusiji zamenili kozaško-poljske odnošaje moskovski, ali pri bližnjem sukobu z moskovskimi vojvodi in veliko ruskimi dvorjani, so jih pridobili oni zopet zase z različnimi obetanjmi ter so bili zopet vsi pripravljeni odcepiti se od moskovske vlasti. Na tak način vidimo mi v vsej polovici XVII. veka v Malej Rusiji nestalne odnošaje, neprestane vstanke, bune, prepire, vmešavanje sosedov: vse to je vodilo k razpadu, nazadku; narod je v svojih spominih imenoval to dobo „ruinom“ (razdjava).

(Dalje.)

na potu pela cesarska himna. To se tudi ponovi, ko dospe množica v dolinsko čitalnico. Iz vsega tega se razvidi, kako je celo najprostejši slovenski kmet habsburške hiši udan in zvest. Le škoda, da je tako tlačjen sosebno pa tu v Istri.

Iz Trsta 23. aprila [Izv. dop.] (Carjevič v Trstu.) Mej velikim dežjem pripravljalo se je že ves teden razsvetljenje Trsta. Županstvo je vse poskusilo, da pokaže, da Trst nij lahonsko gnezdo, kakor hudobni jeziki trde. V sredo okolo 10. ure odplulo je 5 lojdovih parnikov mej strahovitim dežjem na morje naproti cesarske ladi. Dva strela z grada sta ob 11. uri naznanila da se je brodovje na obzoru prikazalo. Uže pri srečanju na morji zaorilo je tisočerno pozdravljenje: potem pa se je vso brodovje ročno Trstu bližalo. Vsi brodovi so bili natlačeni čakalcev, a dež je kar iz škafa lil. Vojne ladje zunaj luke obesile so po jamborih zastave. Gromenje topov iz fregate Lavdon in grada pozdravilo je cesarski parnik, na katerem je visela cesarska zastava. Ko je carjevič na suho stopil, pozdravili so ga župan, namestnik in škof; potem pa se je odpeljal v namestništvo, kjer je takoj sprejemal razne deputacije vojaške in deželne dostojnike, korporacije, društva. Pri sprejemu mestnega svetovalstva ustavil se je pri Nabergoju ter ga popraševal v slovanščini o raznih okolščinah, ter se je dalj časa z njim mudil. Ko so se potem vpeljala slovenska društva: „Edinost“, „Delovs' o društvo“ in Slavjanska čitalnica, katere je Nabergoj v slovenščini predstavil, vprašal je vsacega posebe kje je doma itd. to se razumi da v našem jeziku. Ko so se naša društva za predstavo vpisala, bilo jim je rečeno, da se ne bode v slovenščini govorilo, temveč da mora vsako društvo po nemško ali francoski govoriti. Ali naša društva poslužovala so se vendar naščine kar je carjeviča tudi vidno ugajalo. Govoril je prav gladko češko in hrvatsko. Laško nij govoril carjevič z nobeno deputacijo, govori se da laškega ne ume? —

Po sprejemu se je podal na svojo ladjo k obedu, potem pa v gledišče, ki je bilo natlačeno polno. Mesto je bilo izvrstno razsvetljeno, če je ravno vedno dež lil. Po hribih so goreli kresovi in bengalični ognji. Nj. carska visokost peljal se je po mestu, po vseh ulicah, pozdravljalo ga je na tisoče z burnimi živio in eviva. Po korsi je bila gnječa, da so morali vožnjo ustaviti. Drugi dan v četrtek obiskal je vojno brodovje, lojdovo ladjodelnico in je bil navzočen ko so spustili velikansk parnik v morje. Popoludne ob 6. uri odpeljal se je z brzovlakom. Po cesti do kolodvora bilo je vse črno ljudstva, ki ga je burno pozdravljalo. Pred kolodvorom je bila silna gnječa, gromoviti živijo in eviva doneli so daleč na okrog. Mestnemu županu se je cesarjevič prav prijazno zahvalil za sprejem, rekoč, da se k letu zopet povrne s svojo soprogo v Trst. Splošno se mora reči, da je pohod visocega gosta in prihodnjega vladarja avstrije v Trstu naredil dober in veliko pomemben vtis, kajti pesčica obrezanih lahončičev ki kriče po laških listih v Rimu bila je osramotena. Iredenta je dobila s to svečanostjo hud udarec in bila sramotno s površja v blato vržena. Zatorej so se pa tudi židje od jeze penili, Indipendente je bil konfisciran ker je oznanil, da je kakor vladni list poroča, carski avstrijski princ v Trst dospel. Še parkrat se pokažemo tako in iredenta bo le še prazen strah brez pomembe!

Iz Sežane 22. aprila. [Izv. dop.] Iz Trsta odpeljal se je cesarjevič Rudolf ob šestej uri zvečer z navadnim brzovlakom, a v Sežano došel je ob sedmih. Tu so se bili zbrali razni dostojanstveniki okraja sežanskega pred kolodvorom. Gromoviti „živijo“ klici zbrana občinstva pozdravili so došli vlak. — Potem je cesarjevič stopil z vlaka, a gospod okrajni glavar predstavljal mu je posamezne gospode. Cesarjevič Rudolf imel je za vsacega prijazno besedo; necega župana vprašal je slovenski, če je bil vojak.

Pri odhodu vlakom zadonel je zopet trikratni „živijo.“ — ic. —

Iz Konjic 20. aprila. [Izv. dop.] V našem zavodu, kojega je ustanovil rajni prijatelj ubogim, gospod Lamprecht, rojen Koujčan, se je denes zjutraj ob štirih velika nesreča zgodila. Neki siromak, pa tudi velik pijanec, je omoril svojo ženo in hudo ranil 4 osebe, kateri so hoteli ženo oteti. Slednjič se je sam sebe z velikim nožem v prse ranil. Žena je uže umrla. Nij se nadejati, da bi kateri ranjencev ozdravil. Ali je zločinec hudoben način storil v besnosti, ali v hudem namenu, bode preiskava objasnila. Gotovo pa je, da pri nas ljudje žganje pijejo silno čez mero, in da je prevec krčm, v katerih se ta strup prodaja.

Iz Kostanjevice 21. aprila. [Izviren dopis.] (Kako se godi spismi, ki imajo slovenske napise.) Denes sem prejel pismo, ki je bilo v Idriji oddano 4. aprila, tedaj je do Kostanjevice potrebovalo celih 17 dni. Na sebi ima 16 poštnih pečatov, iz katerih se razvidi, da je bilo v Gorici dvakrat, v Sisku celo štirkokrat itd. In vendar ima pismo prav razločno zapisani naslov „v Kostanjevici na Dolenjskem“. Imel sem denes še neko drugo pismo v roki, ki je potrebovalo od neke bližnje hrvatske postaje do sem 9 dni. Pred malo časom sem dobil listnico, oddano v Krškem, ki je tudi šla v Sisek in Bog zna kam še vse Kostanjevico iskat. Tedaj tudi v Krškem ne vedó vselej, kje je dolenjska Kostanjevica. Da bi poštni opravniki na slovenskej zemlji slovensko pisanih naslovov brati ne znali, je skoraj neverjetno, gotovo je temu kriva le lehkomišljenost opravnikov, bodi si moških ali ženskih. Gotovo ne bi bila škoda, ko bi slavno poštno vodstvo take, le prepogostokrat ponavljajoče se, pa za nas, ki pisem ali pa časopisov težko pričakujemo, jako neljube pomote skušalo odpraviti. To bi se gotovo lahko doseglo, da bi časopisi, ki so srečno došli do Krškega, saj tu ne zgrešili pota do Kostanjevice, ter je ne šli v Rudolfovo ali pa v Sisek iskat. Kdor si časopise naroči, gotovo tudi želi, da jih o pravem času in redno prejema. Znabiti bi kdo rekel, pa naročite dopisnikom da naj pod Kostanjevico, ali pa mesto nje, zapišejo Landstrass, tudi ta pomoček ne koristi, ker taka pisma jo prerada na Dunaj popihajo. Znabiti bi nas bolj varovalo, ali prav za prav nam namenjene pisma, staro ime „Landestrost“ ko Landstrass, če je uže Kostanjevica na Dolenjskem tako pozabljena.

Domače stvari.

— (Včerajšnja volitev) bila je prav živahna. Nemška stranka napela je vso svojo silo, in menda ga nij v Ljubljani penzija in uradnika, da bi ne bil prilezel oddat ustavovercem svoj glas. Na koridoru stala je elita ustavoverska ter prežala na mimogredoče volilce, kakor jastreb. Šteli so svoje glave, in bili veseli, ker ni jedne nij manjkalo! Čudno rolo je igral urednik oficij: Inega tukaj-

šnjega lista, ki je ostentativno stal na čelu vladnim nasprotnikom, ter tako ne samo na papirji, temuč tudi z dejanjem „korigiral“ vlado. Take so naše razmere! Na Turškem kje se morda še zgodi kaj tacega, ali v Kini, drugod pa menimo da ne! Mi bi o tej stvari ne bili spregovorili besedice, da je gospod Leon Suppantšitsch tiho prišel, ter tiho oddal ponižni svoj glasek. Ali ker je mož hotel demonstrirati, potem nam mora uže dovoliti, da spregovorimo o njem! O izidu volitve je bilo skoro težko dvomiti, ko smo videli, kako so iz svojih kotov prihajali vojaški in civilni penzija in uradniki ter se bojevali proti nam. A zmaga nasprotnikov nij slavna, ker pri vsem svojim navalu so komaj prodrli. Najmanjša diferenca znaša **pet** glasov. Izmej narodnih kandidatov so dobili: Potočnik 269, Grasselli 274, Bajer 267, in Klemenčič 265 glasov. Voljeni pa so: Doberlet z 287, Uhorinsky z 284, Ziegler z 286 in Pirker z 279 glasovi. Torej drugo leto imamo še teh **pet** glasov pridobiti. In to bomo. Kajti vsako leto napredujemo. Predlanskim je bilo mej našimi kandidati in nemškutarji razločka za 138 glasov, lani za 40 glasov, letos uže samo za pet!

— (Učiteljsko društvo za sežansko-komenski okraj) bode zborovalo dné 5. maja (četrtek) ob 10. uri dopoludne v Sežani sè sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav g. predsednika Antona Leban. 2. Verificiranje zapisnika minule učiteljske konference. 3. Zgodovina v ljudskej šoli, govori g. Kanté, učitelj v Sežani. 4. O izgovarjanji „l“ in „v“ v narodnej šoli; govori g. Vrtovec, učitelj v Dolini. 5. So li premije koristno sredstvo pri odgoji mladine ali ne. Govori g. Vodopivec, c. kr. okrajni šolski nadzornik. 6. Kako naj se spisuje tednik, govori g. Anton Leban, nadučitelj v Komnu. 7. Predlogi. — K obilnej udeležitvi uljudno vabi odbor.

— (Ljudsko štetje v sodnijskem okraji tržiškem.) V petih občinah, pripadajočih k majhnemu sodnijskemu okraju tržiškemu imelo je števljenje ljudij takšen vspeh: Občina sv. Ana ima 646 duš, proti 612 v l. 1869 (prirastek 34); — Občina sv. Katarina 644 duš, proti 625 v l. 1869 (prirastek 19); — Občina sv. Križ, (h katerej spadajo vasi Breg, Golnik, Gozd, sv. Križ, Nova, Gorenje in Dolenje Duplje, Gorenje in Dolenje Vetrne, Pristava, Retnje, Zadruga, Sebenje, Žiganja vas, Snično): 1849 duš, proti 1918 v l. 1869 (torej menj 69 duš); — Občina Kovor (obsezajoča vasi Brdo, Brezje, Bistrica, Hudo, Hušica, Kovor, Loka, Popovo, Svirče, Vadiče in Visoče): 975 duš, proti 1000 v l. 1869 (zatorej 25 duš menj). Vključno s tržiško občino, imejočo samo 1797 duš (proti 1751 v l. 1869, prirastek 46) šteje ves sodnijski okraj tržiški 5911 duš, proti 5906 dušam v l. 1869. — Priraslo je dakle v vsem okraji samo 5 duš. — Okraji Kranj, Loka, Tržič štejejo skupaj 52.188 stanovnikov pred desetimi leti so jih pa šteli 53.804 — zatorej se je število prebivalstva zmanjšalo za 1616 duš, ali za tri odstotke.

Razne vesti.

* (Zasačeni bankovčarji.) Iz Budapešte se brzjavlja da so dné 20. aprila v Vršču prijeli 52 bankovčarjev, ter jih zaprli. Našli so tri tiskala, več kil popolnem izdelanih desetakov in pod altarjem pokopališčne cerkvice je bilo skritih listov, na katere bi se bilo dalo odtisniti še za kacij 100.000 glđ, desetakov. Tudi prazni listi so imeli uže vodeni tisek.

